

Eesti Kirjandusmuuseum

Eesti Kirjandusmuuseumi arengukava

2024–2027

Sisukord

- 1.** Sissejuhatus lk 3
- 2.** Missioon lk 4
- 3.** Visioon lk 4
- 4.** Tugevused ja väärtused lk 5
- 5.** Arenguvajadused lk 6
- 6.** Strateegilised eesmärgid lk 7
- 7.** Arengu võtmenäitajad ja sihttase lk 14
- 8.** Tegevuse strateegiline raamistik lk 15

Fotod: Alar Madisson, Renee Altrov
Kujundus: Martin Mileiko (Profimeedia)

1. Sissejuhatus

Eesti Kirjandusmuuseum (EKM) on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigi teadus- ja arendusasutus, tipptasemel innovatiivse alus- ja rakendusteaduste keskus kultuuriloo ja pärimuse valdkonnas. EKM täidab olulist rolli rahuusvahelistes humanitaaruuringutes ja pakub teabeteenuseid kogu ühiskonnale.

EKM tagab mäluasutusena juurdepääsu maailma kõige mitmekülgsematele ja põhjalikumatele teaduskogudele Eesti kultuuriloo ja folkloori alal ning rahvusteavikute ja Eestiga seotud trükiste kollektsioonidele, sh isikuarhiividele. EKM vastutab teaduskogude täiendamise ja arendamise, pikaajalise säilitamise ning töökindlate ja usaldusväärsete IT-süsteemidega varustamise eest.

EKMi vanimad üksused on 1909. aastal Eesti Rahva Muuseumi osakonnana asutatud Arhiiviraamatukogu (AR), 1927. aastal loodud Eesti Rahvaluule Arhiiv (ERA) ja 1929 asutatud Eesti Kultuurilooline Arhiiv (EKLA). 2000. aastal liitus Eesti Kirjandusmuuseumiga Eesti Keele Instituudist folkloristika osakond (FO, 1947). Paljude organisatsioonide, personaalkogude ja arhiivide ning trükiste hoidmiseks rajatud asutusest on saanud tänapäevase tipptasemel IT-taristu ja tehnoloogiaga varustatud teadus- ja mäluasutus. EKM teaduskogud muudab eriliseks nende kujunemine rahvusliku liikumise ajal. 19. sajandil ja 20. sajandi alguses kodaniku-teaduse tulemusena moodustunud andmekogud hõlmavad väga erinevaid ühiskonna rühmi. EKM on keskne ida- ja läänediasporaa ja vähemuste kogude hoidja ja mõtestaja. EKMi põhitegevust kultuuripärandi kogumisel, uurimisel, säilitamisel, kättesaadavaks tegemisel ja populariseerimisel toetavad haldusosakond ja IT-töörühm, säilitamise ja jäädvustamise spetsialistid, tehnoloogiliselt kõrgtasemel digikeskus (sh foto- ja helistuudio), EKM Teaduskirjastus. Rahvuslik kultuuripärand ja allikmaterjalid tehakse avalikkusele kättesaadavaks uurimuste, teaduskollektsioonide, andmebaaside, avaandmete ja teaduslikult kommentee-

Arengekava määratleb EKMi strateegilised eesmärgid, võtmenäitajad ja sihttaseme, samuti tegevuse strateegilise raamistiku.

ritud allikapublikatsioonidena.

EKM on rahvusvaheliselt tunnustatud humanitaarteaduste keskus, mis on olnud Eesti Kultuuriloo ja Folkloristika Tippkeskus (2000–2007), Eesti-uuringute Tippkeskuse (2015–2023) juhtasutus ja aastail 2024–2030 Tartu Ülikooli genoomika instituudi juhtimisel tegutseva

tippkeskuse „Eesti juured: rahvastiku ja kultuuri kujunemise transdistsiplinaarsete uuringute tippkeskus” liige. EKM on 2017. aastal humanitaarias kõrgeima hindega positiivselt evalveeritud teadusasutus. EKM on teadustaristu teekaardi objektide E-Varamu ja Eesti Keeleressursside Keskuse

partnerasutus.

Asutuse mõjuvälja ja tähendust kohalikus ja rahvusvahelises teadusruumis laiendavad viis EKMis akadeemilise erialainstituutsioonina registreeritud ja tegutsevat mittetulundusühingut – Akadeemiline Rahvaluule Selts, BaltHerNet, Eesti Digihumanitaaria Selts, Eesti Folkloori Instituut, Ühendus Eesti Elulood.

EKM arengukava 2024–2027 on koostatud, lähtudes „Eesti kultuuri arengukavast 2021–2030” ja „Eesti keele arengukavast 2021–2035”, TAIE fookusvaldkonna „Elujõuline Eesti ühiskond, keel ja kultuuriruum” teekaardist, mis seavad eesmärgiks elujõulise, areneva ja maailmale avatud kultuuri ja kultuurimälu hoidmise, kättesaadavuse ja väärtustamise. Arengekava peegeldab ka EKMi enda visiooni, missiooni, tugevusi, väärtusi ja arenguvajadusi, mida on analüüsitud ja arutatud EKMi töötajate, juhtkonna, nõukogu ja koostööpartnerite kaasamisega. Arengekava määratleb EKMi strateegilised eesmärgid, võtmenäitajad ja sihttaseme, samuti tegevuse strateegilise raamistiku.

2. Missioon

EKMi missioon on tagada EV põhiseadusest tulenevalt eesti keele, kultuuri ja rahva püsimine ning elujõuline areng kultuuripärandi kogumise, säilitamise, kättesaadavaks tegemise ja uurimise kaudu.

Tagame, et

- Eesti kultuur on elujõuline, arenev ja maailmale avatud ning kultuuris ja pärimuses osalemine on loomulik osa iga inimese elus;
- kultuuriloo, kirjanduse ja pärimuse roll ühiskonna arengus on väärtustatud;
- eesti rahva mälu – suuline, kirjalik ja digitaalne kultuuripärand – on hoitud, pikaajaliselt säilitatud ja avalikkusele kättesaadav.

Koostöös kohalike ja rahvusvaheliste partneritega loome uusi teadmisi ja mõtestame ühiskondlikke protsesse. EKMi osaleb ühiskonna elus ning aitab eksperdina Eesti inimestel mõista ja mõtestada muutusi kultuurilises, majanduslikus, sotsiaalses ja poliitilises keskkonnas, et ära tunda nii ohud kui ka uued võimalused meie keele, kultuuri ja identiteedi hoidmiseks. EKMi kindlustab vaimse pärandi kasutamise loome- ja teadustöös, toetades kultuuri mitmekesisust ja arendades eesti teaduskeelt.

3. Visioon

EKMi on ühiskonnas hinnatud maailmatasemel Eesti kultuuri uurimise keskus, eestluse süda, pakkudes sillana ühendust keele ja kultuuri rikkaliku mineviku ning tuleviku vahel.

EKMi seisab väikeste rahvaste keelte ja kultuuride uurimise esirinnas, luues ja hoides seeläbi dialoogi kogu maailmas. Tänu EKMi tegevusele on kindlustatud Eesti ning eestikeelse kultuuri säilitamine ja esitlemine globaalses kontekstis,

on toetatud teaduse ja hariduse pidev areng. EKMi usaldusväärsus akadeemilise koostööpartnerina on kõrge, tagades kultuuri ja keele järjepidevuse ning uuendusliku lähenemise humanitaarteadustes.

4. Põhiväärtused

Teaduspõhisus

EKM teeb kõrgetasemelist innovaatilist teadust, mis vastab rahvusvahelistele standarditele ja teaduseetika põhimõtetele ning tagab eesti jt väikerahvaste rahvusliku identiteedi jaoks vajalikud allikad, nende säilimise, arengu, mõtestamise tänapäeva tehnoloogiate toel.

Järjepidevus

EKM hoiab ja edendab eesti kultuuri ja kultuuripärandi järjepidevust ja elujõudu, toetudes pikaajalisele kogemusele ja traditsioonidele, EKMis on järjepidev kompetents eesti rahvuskultuuri uurimisel, säilitamisel ja kättesaadavaks tegemisel, pädevus algatada ja realiseerida uusi murrangulisi ideid ja uurimissuundi.

Usaldusväärsus

EKMi teadus- ja arhiivitegevus on usaldusväärne ja EKMi töötajad on valdkonna parimad spetsialistid, kompetentsed ja usaldusväärsed spetsialistid, kelle hääl on laialdaselt arvestatav nii Eesti ühiskonnas kui ka rahvusvahelistes erialaringkondades, meil on eesti rahva ja hõimurahvaste usaldus.

Avatus

EKM on avatud ja kaasav nii oma töötajatele kui ka koostööpartneritele, sihtrühmadele ja huvilistele – teiste teadus-, arendus-, mälu-, haridus- ja kultuuriasutustele Eestis ja välismaal; EKM on avatud teaduskommunikatsioonile. EKMi tegevust tuntakse ja hinnatakse, avalikkusel on suur huvi EKMi märgiliste ettevõtmiste, säilitatava teadus- ja kultuuripärandi ning uurimistulemuste vastu.

Rahvuslikkus

EKMi loov rahvuslikkus soodustab mitmekesisust, kultuuririkust ja sallivust, arvestab ka teisi väikerahvaid, asetades eesti kultuuri maailma väikerahvaste kõrvale; analüüsib Eesti ühiskonnas toimuvat ja on eestluse, eesti kultuuriloo, kirjanduse ja folkloori mõtestaja.

Pädevus

EKMis on laialdaste teadmiste ja kogemustega, rahvusvaheliselt tunnustatud, pühendunud ja loovad kultuuri- ja teadustöötajad ning kvalifitseeritud tugipersonal, kes hoiab ja väärtustab arhiive ja kogusid ning panustab parimal moel avaliku teenuse osutamisse ja teadustulemuste saavutamisse.

5. Arenguvajadused

Organisatsiooni arenguvajadused tulenevad eneseanalüüsist, rollist ja arengukavaga seatud eesmärkidest:

- luua fookuseeritud teadustrateegia, seada prioriteetid uurimistegevuse sisus, ulatuses ja eesmärkides, lähtudes nii rahvuslikest kui ka rahvusvahelistest teaduspoliitilistest suundadest ja vajadustest;
- suurendada ja mõtestada kultuuri(loo)liselt oluliste allikate kogumist kaasaegsetel teemadel, aktiivselt peegeldades ja analüüsides ühiskondlikke muutusi ja nähtusi;
- kaasata erinevaid ühiskonnagruppe ja siht-rühmi oma tegevusse, arvestades nende huve, ootusi ja vajadusi, ning pakkuda neile sobivaid teenuseid ja tooteid;
- tagada kogude terviklikkus, parandada avalikkuse ligipääsu EKMi kogudele ja tegevuse tulemustele, kasutades erinevaid kanaleid ja vorme ning suurendada infojagamise mõju ja kasutajasõbralikkust;
- jätkata tehnoloogiliste lahenduste ja uuenduslike meetodite arendamist, mis toetavad kogude ja uurimistöö kvaliteeti, efektiivsust ja nähtavust;
- parandada töötajate töö- ja palgatingimusi, luua võimalusi erialaoskuste arendamiseks, et tagada nende motivatsioon, rahulolu ja lojaalsus;
- olla pidevas partnerluses haridusasutustega, luua side noortega atraktiivse praktikabaasi ja teaduskoolide kaudu; leida ja arendada süsteemselt järelkasvu teadlastele, arhivaaridele, raamatukoguhoidjatele ja teistele spetsialistidele, tagades nende koolituse, mentorluse ja karjäärivõimalused;
- töötada välja detailsed plaanid kogude säilitamiseks kriisisituatsioonides ja võimalikuks evakueerimiseks ja digiandmete varundamiseks, mh välismaal;
- saavutada EKMi arengut toetav majanduslik stabiilsus ja läbipaistvus;
- arendada võimalusi arhiivandmete ja kogudega seotud võrgustike mitmeplaaniliseks kasutamiseks, laiendada kogude andmeanalüüsi kompetentsi;
- täpsustada omavahelist tööjaotust koostöös teiste teadus- ja mäluasutustega;
- värskendada EKMi avalikku kuvandit ja luua turundusplaan, et suurendada EKMi tuntust ja atraktiivsust nii kodu- kui ka välismaal.

6. Strateegilised eesmärgid

EKM i kui nüüdisaegse teadus- ja arendusasutuse põhieesmärk on hoida ja arendada eesti keelt, rikastada Eesti kultuurielu ja suurendada teadustöö panust ühiskonda, olla rahvusvaheliste sidemetega mõjukas teadusasutus. EKMi siht on olla rahvuskultuuri uuringute järjepidevuse ja kõrge teadusliku kvaliteedi suunanäitaja, et kindlustada eesti vaimse kultuuri säilimine ja areng tänapäevases infoühiskonnas, kultuuri- ja rahvapärимuse tundmine ühiskonnas.

EKM toetab oma tegevusega „[Eesti keele arengukava 2021–2035](#)” eesmärgi ja kindlustab eesti keele elujõu ja toimimise Eesti Vabariigis

esmaskeelena igas eluvaldkonnas, tagades igaühele õiguse ja võimaluse kasutada Eestis eesti keelt, säilitada ja tugevdada eesti keele staatust, mainet ja eestikeelset kultuuri- ja informuumi ning väärtustades teiste keelte valdamist.

Diasporaasuunalise tegevusega panustab EKM vastavalt „[Üleilmse eestluse tegevuskavale 2022–2025](#)” tänapäeva Eesti ühiskonna ellu ja arengusse, on koostöö edendaja ning kvaliteetse teenuse tagaja, aidates kaasa väliseesti kultuuri- pärandi kogumisele, säilitamisele, väliseesti noore põlvkonna sidustamisele Eesti kultuuriruumiga.

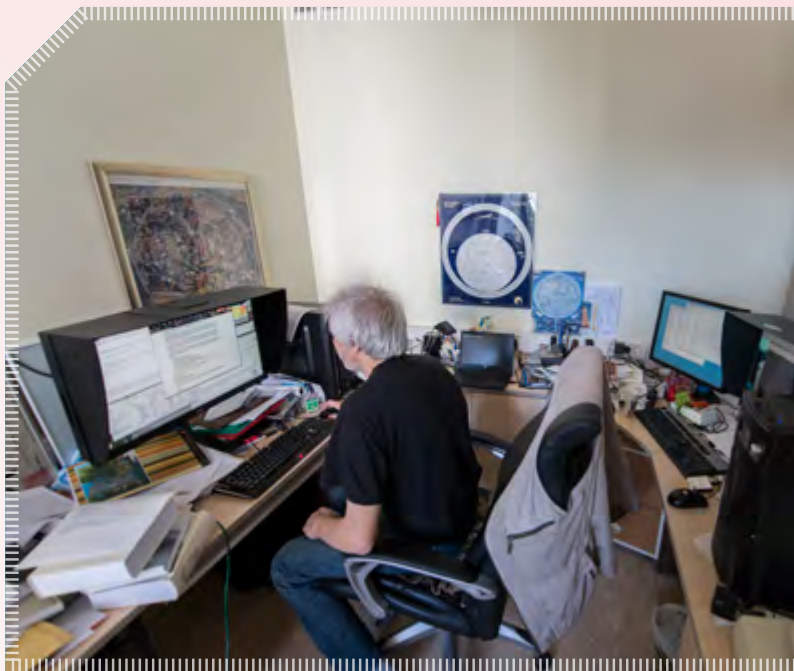
Selle saavutamiseks püstitab EKM eesmärgid peamistes tegevussuundades: ➔➔

6. Strateegilised eesmärgid

1. Rahvusvahelisel tasemel alus- ja rakendusuuringud

- ☒ Võtame humanitaarteaduste keskusena Eestis juhtrolli EKMi unikaalsetes fookusvaldkondades, eesmärgiga arendada Eesti kultuuri (ja teiste väikekultuuride) terviklikku ja dünaamilist vaadet. Selleks täidame „[Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse \(TAIE\) arengukava 2021–2035](#)” eesmäärke, uute teadusuuringute tegemisel ja uute digilahenduste leidmisel lähtume oma tegevuses peamiste suunanäitajatena TAIE fookusvaldkondades: digilahendused igas eluvaldkonnas ja elujõuline Eesti ühiskond, keel ja kultuuriruum (valitsev valdkond humanitaarteadused, ennekõike üldine ja võrdlev kirjandusteadus, kirjanduskriitika, kirjandusteooria, folkloristika, kultuuriantropoloogia, usundiuuringud, musikoloogia).
- ☒ EKM alus-, rakendus- ja eksperimentaaluuringutes on eelisarendatavad valdkonnad eesti rahvusliku kultuuripärandi ning eesti diasporaa, soome-ugri ja Eestis elavate teiste rahvaste kultuurilugu, sh kirjandusteadus ja folkloristika, nii mineviku kui ka praeguse aja olulised kultuurinähtused. Hoiame oma tegevuses tähelepanu Eesti ainesel, kindlustame eestikeelse rahvusteaduse konkurentsivõime ja oskussõnavara arendamise folkloristika, kirjandusteaduse ja kultuuriloo inter- ja transdistsiplinaarsetes uuringutes. Fookuses

on eesti vanema kultuuripärandi tunnused, eesti kirjakuultuuri arengustruktuurid ja tänapäeva kultuuri toimemehhanismid. Siinsete teadlaste ettevalmistus peab võimaldama rahvusvahelist rahvusteadust, pakkuma võrdlevat ja valdkondadevahelist lisaväärtust ning mitmekesiste tõlgendusmeetodite kaasamist.

- ☒ Panustame väljakujunenud kõrgetasemeliste uurimisrühmade tegevusse ning uute perspektiivikate töögruppide loomisesse, soodustades Eesti-sisest ja väliskoostööd.
- ☒ EKM Teadusnõukogu töötab välja teadus- ja arendustegevuse strateegia, mille eesmärk on täpsustada asutuse prioriteetsed ja unikaalsed uurimisteemad, saavutada suurem võimekus rahvusvaheliste teadus- ja arendusprojektide taotlemisel.
- ☒ Kasutame integreeritud interdistsiplinaarset lähenemist probleemide lahendamisele, kontsentreerime tähelepanu nii uutele, komplitseeritud kui ka tähelepanuta jäänud nähtustele.
- ☒ Lähtume teadustöös „Hea teadustava“ põhimõtetest.

6. Strateegilised eesmärgid

2. Arhiivide teaduspõhine arendamine

- Tagame avalike teenuste kvaliteedi, kogude turvalise säilimise, kättesaadavuse ja uurimise. „[Kultuuri arengukava 2021–2030](#)” eesmärgi kohaselt toetab EKM oma tegevusega Eesti kultuuri elujõudu, arengut ja avatust ning inimeste osalemist kultuuris, tagades kultuuri-pärandi hoidmise, pikaajalise füüsilise ja digitaalse säilitamise ja kättesaadavuse infosüsteemide Ellen, KIVIKE ja ESTER vahendusel. Jätkame erialaspetsiifiliste andmekogude ja tekstikorpuste rajamist ja arendamist ning osaleme üleriiklikes valdkondlikes arendusprojektides.
- Tagame Eesti kultuurile olulise vaimse pärandi ja väljaannete võimalikult täieliku kogu loomise, pikaajalise säilitamise ning järjepideva kättesaadavaks tegemise vastavalt [säilituseksplari seadusele](#).
- Kujundame teaduspõhiselt materjali kogumise, säilitamise, süstematiseerimise ja kättesaadavuse põhimõtted, pidades silmas teadustöö ja ühiskonna vajadusi praegu ja tulevikus.

- Kaasame võimalikult erinevaid sihtrühmi andmete kogumise ja nende töötlemise, arvestades seejuures inimeste õigustega vastavalt autoriõiguse seadusele ning andmekaitse seadusele.
- Lähtume oma tegevuses kolmest peamisest väärtusest – usaldusväärsus, kasutajakeskus ja loovus, võttes aluseks visioonidokumendi „[21. sajandi raamatukogu](#)”.
- Arhiivinõukogu lahendab asutuse arhiivitöö probleeme, töötab välja asutuse arhiivinduse kesksete teenuste valdkonna, värskendab arhiivinduse puutuvat dokumentatsiooni, sh uuendab kogumispoliitikat, töötab välja säilitamispoliitika, ohuplaani ning tegevuskava kogude evakueerimiseks ja digiandmete varundamiseks, mh välismaal, koostab riskianalüüsi.

6. Strateegilised eesmärgid

3. Infotehnoloogiliste lahenduste ja uudsete tehnoloogiate rakendamine

- ✦ Panustame „[Eesti digiühiskonna arengukava 2021–2030](#)” eesmärkidest lähtuvalt Eesti digiühiskonna arengusse eesti keele, kultuurimälu ja rahvusteaduste innovaatilise arendajana.
- ✦ Toetame oma tegevusega digipööret humanitaarteadustes, tutvustame avalikkuses ja teadlaskonnas arvutuslike meetodite rakendamise potentsiaali humanitaaruuringutes ning tänapäeva digikultuuri uurimise vajadust humanitaarteaduste olulise osana, panustame sellealaste koostöövõrgustike edendamisse nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, eesmärgiga hoogustada valdkonna arengut ja selle tulemusel ka EKM-i võimekust analüüsida mahukaid kultuurandmete kogusid ja digikultuuri nähtusi kõige kaasaegsemate meetoditega.
- ✦ Teeme tihedat koostööd EKI ja teiste organisatsioonidega keeletehnoloogia arendajate vajaduste selgitamiseks ja täpse ning ajakohase sisendi pakkumiseks.
- ✦ Tegeleme mõõdikusüsteemide, st meetodite ja mõõdikute arendamisega tehisintellekti kultuurilise kvaliteedi mõõtmiseks.
- ✦ Loomeme masinõppeplatvormide kvaliteedi parendamiseks rahvusliku koostööplatvormi stiimulõppe meetodil, tegeleme selle protsessi ja tehnoloogilise võimekuse lahenduse eestvedamisega ja rakendamisega.
- ✦ Laialdaselt kättesaadavate teadustöövahendite ja andmekogude loomine:
 - Arendame moodsaid kasutajakogemusi, mis võimaldavad kaasahaaravat ja lihtsat ligipääsu EKM-i kogudele („Eesti raamat 500 jt). Edu saab mõõta veebiliikluse ja kasutajate rahulolu kaudu.
 - Digilabori arendamine loob tööriistakohvi ja rahvusvahelise ligipääsu andmetele teadlastele, õpilastele, õpetajatele, harrastusuurijatele ja kõigile teistele huvilistele.
 - Töötame välja süsteemid teadustöös töödeldavate andmete tõhusaks haldamiseks, analüüsiks ja tulemuste avaldamiseks.
 - Osaleme platvormidel ja loome oma teadustulemusi populariseerivat sisu mõjukates keskkondades, kus noored oma aega ja

- tähelepanu kulutavad (Instagram, TikTok).
- Pakume sisuloojatele uuenduslikke digiteenuseid, mis toetavad kultuuri ja teaduse levikut kaasaegsetes infokanalites.
- ✦ Digitaalse kultuuripärandi säilitamine ja juurdepääsetavus:
 - Jagame kultuuripärandi digiteerimise kvaliteedi, jätkusuutlikkuse ning kohanemise muutuva keele- ning kultuurikontekstiga, veame eest mäluasutuste vahelist koostööd süsteemi tehnoloogilise võimekuse parandamisega jõuda uuele kvaliteeditasemele. Märkame ja loome võimekusi arhiveerida nii lühi- kui pikaajalisi nähtusi kultuuriruumis, nt meemid jms.
- ✦ Infotehnoloogilise taristu kaasajastamine:
 - Investeerime jätkusuutlikult kaasaegsesse IT taristusse, töövahenditesse ja tarkvara litsentsidesse, et muuta efektiivsemaks organisatsiooni ja selle töötajate igapäevast tegevust, koostööd ja teadustööd.
- ✦ Küberjulgeoleku tugevdamine:
 - Parandame küberjulgeoleku standardeid ja koolitame personali, et kaitsta meie ülivääruslikke säilikuid, andmeid ja infrastruktuuri.
- ✦ Jätkusuutliku tehnoloogia kasutuselevõtt:
 - Rakendame rohelist IT-d ja moodsaid tehnoloogivõimalusi, et tagada organisatsiooni tegevuste energiatõhusus ja vähendada meie hoonetekompleksi keskkonnamõjusid. Mõõdikuteks on energia kokkuhoid ja vähenenud keskkonnamõju.

6. Strateegilised eesmärgid

4. Haridus- ja teadmussürde aktiivne arendamine

- Panustame „[Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035](#)” täitmisse, mille eesmärk on toetada ühiskonnas kaasavat haridust, märgata ja väärtustada igäüht ning võimaldada kõigil õppida oskusi ja hoiakuid muutuvates olukordades toimetulekuks ning oma potentsiaali teostamiseks. Arendame erinevatele sihtrühmadele (nt alushariduse-, emakeele- ja ajalooõpetajad, põhikooli ja gümnaasiumi-õpilased, tudengid ja kraadiõppurid, eakad) mõeldud ekskursioone, õpitube, haridusprogramme ja teisi haridustegevusi (nt õpetajatekoolitused, elulooapäevad), kaasame rahvast kogumistöösse ja arendame kogukonna-teadust.
- Looame haridusstrateegia, et tugevdada olemasolevaid ja luua uusi koostööliine, kus meie arhiivide ja teadustöö lisandväärtus panustab ühiskonna praktiliste vajaduste lahendamisse.

- Looame EKM Hariduskeskuse, et koordineerida koolitusi, loenguid, populariseerivat tegevust, et jagada arhiivi- ja teadustöö tulemusena saadud teadmisi oma igapäevases pedagoogilises tegevuses.
- Vahendame oma teadustulemusi riiklike õppekavade koostajatele ja katsetame unikaalseid mitteformaalhariduse meetodeid (nt noorte sisuloojate töötoad, et pakkuda meie kogude ja infrastruktuuri toel vajalikku sisuloo baasi), pakume ideid, materjale ja teenuseid loomemajanduses ja turismis.
- Valmistame sisutegevust ja teadustulemusi kajastava püsinäituse, mis pakub atraktiivse sissevaate eesti kultuurilukku ja pärimusse.
- Panustame koostöös kõrgkoolidega töötajate järelkasvu leidmisse ja motiveerimisse.

6. Strateegilised eesmärgid

5. Avatus, nähtavus ja ühiskondlik mõjukus kultuuri-pärandi koguja, talletaja, looja ja kultuuriloomete toetajana

- ✦ Panustame Eesti kultuuri- ja teaduspoliitika kujundamisse selle eri valdkondades. Integreerume mitmel tasandil Euroopa Liidu teadus- ja kultuuripoliitikasse.
- ✦ Vahendame aktiivselt teadustulemusi ja kultuuriainest avalikkusele ja rahvusvahelisele teadlaskonnale.
- ✦ Räägime partnerina kaasa ühiskondlikus arengus ja diskussioonis ning aitame luua sidusamat ühiskonda.
- ✦ Aitame kaasa eesti keelest erineva emakeelega inimeste lõimumisele Eesti info- ja kultuuriruumi ning seeläbi ühiskonda tervikuna.
- ✦ Arendame ettevõtluskoostööd, pidades silmas teaduse, arendustegevuse, innovatsiooni ja ettevõtluse sünergiat, otsime võimalusi loomekoostööks ettevõtlusega ning soosime töötajate initsiatiivi ja valmidust selleks.
- ✦ Vahendame kultuuripärandit ning edastame teadustulemusi kõigile sihtrühmadele traditsioonilistel ja ebatraditsioonilistel meetoditel, sh geriljaturundus ja aktiivne turunduskoostöö era- ja avaliku sektoriga.
- ✦ Tõhustame infoliikumist ja koostööd asutuse eri üksuste vahel, parandame teadlikkust osakondade tööst ja käimasolevatest projektidest, et kujundada ühist arusaama asutuse eesmärkidest ja prioriteetidest.
- ✦ Leiame võimalusi pakkuda EKMi sisukompetentsist lähtuvate riiklike meetmete haldamisel teenust (nt riiklike programmide koordineerimine).
- ✦ Värskendame asutuse avalikku kuvandit (sh nime probleem) ja loome turundusplaani.

6. Strateegilised eesmärgid

6. Organisatsiooni hea ja kaasav juhtimine, tegevuste strateegiline planeerimine

- Otsime stabiilse ja jätkusuutliku finantseerimise võimalusi, mis tagab muuhulgas teadustegevuse põhisuundade kandjatele võistluspõhisest rahastamisest sõltumatu palgafondi ja vähendab palgamahajäämust. Lisaks stabiilsele baasrahastusele suureneb asutuse võimekus nii Eesti-siseste kui ka rahvusvaheliste teadus- ja arendusprojektide taotlemisel.
- Korrastame asutuse struktuuri ja põhiprotsessid arendusvajadustest lähtuvalt, et suunata teadlaste peamine ressurss – teadmised ja energia – uudsete ideede, uurimisobjektide ja tõlgendusmodelite väljatöötamisele.
- Looime oma töötajatele meeldiva, arendava ja motiveeriva, paindlike töövormidega võrdseid võimalusi toetava töökeskkonna, lähtume „[Euroopa teadlaste harta](#)“ põhimõtetest.
- Oleme tööandjana avatud ja toetav, töötame välja asutuse motivatsiooni- ja tunnustuspaketi.
- Hindame ja mõõdame regulaarselt oma tegevuse edukust. Analüüsime, kas asutuse põhitegevuse kõrval on võimalik pakkuda rohkem teenuseid (studio ja ruumide rentimine, töötajate tööülesannete ülevaatamine) väljapoole ja kasvatada omatulu.
- Oleme säästlik ja keskkonnasõbralikult tegutsev organisatsioon, mis sihiteadlikult arendab kestlikku ja nn aeglast teadust, aitab rahvusteaduse kaudu teha ühiskonnas säästlikke valikuid.

EKM on oma sisutegevusega

- **DIGIHUMANITAARIAKESKUS** – rakendame parimate tulemuste saamiseks uuenduslikke tehnoloogilisi lahendusi, arendades digihumanitaaria meetodeid;
- **MÄLUVARAMU** – kogume, säilitame ja mõtestame eesti rahva elulugusid ja omaeluloolisi allikaid;
- **UURIMISKESKUS** – toetame ja stimuleerime rahvuskultuuri (integreeritud) teadusuuringuid;
- **TURVAPAIK** – kogume, süstematiseerime ja säilitame Eesti trükitud, käsikirjalist ja audiovisuaalset ning digitaalset pärandit;
- **KULTUURIKESKUS** – pakume asutuse sisutegevusest lähtuvaid meeldejäädavaid kultuurisündmusi avalikkusele;
- **HARIDUSKESKUS** – kaasame ja inspireerime igas vanuses õppijaid;
- **RAHVUSVAHELINE TÕMBEKESKUS** – teeme koostööd välispartneritega kultuurilise dialoogi ja võrdlevate uuringute ning rahvusvaheliste teadmiste edendamiseks ning vastastikuseks mõistmiseks;
- **LOOMEKESKUS** – toetame kollektsoonide kasutamist loometöös;
- **MAJANDUSKESKUS** – loome ettevõtetele võimalusi teadmussiirdeks ja uuendusteks, äriideedeks.

7. Mõõdikud

(VÕTMENÄITAJAD JA SIHTTASE)

VÕTMENÄITAJAD	ALGTASE 2024	SIHTTASE 2027
Konkurentsipõhise rahastuse osakaal, mitmekesine TA projektide portfell (1 ja 6)	850 000	2 000 000
Kõrgetasemeliste teaduspublikatsioonide 1.1, 2.1, 3.1 arv (1)	54	60
Eesti-sisese ja väliskoostöö tulemusena avaldatud ühispublikatsioonide arv (1.1+2.1+ 3.1) (1)	20	30
Uurijate kohtküllastuste arv (2)	1000	400
Kogude kasutuse statistika ühikutes (teavikud/säilikud) (2)	30 000	30 000
Digiteeritud kogude maht TB-d, ühikud, tunnid (2)	130 TB	180 TB
Andmebaaside küllastuste arv (2)	Kivike ca 11 000 tellimust, Folklore server 1 000 000.	Kivike ca 12 000 tellimust, Folklore server 3 000 000.
Ekskursioonidel ja haridusprogrammides osalejate arv (4)	1000	2000
Praktikantide arv (4)	10	20
Populariseerivate kirjutiste arv (5)	45	50
Avalike esinemiste arv, sh sündmustel, meedias (5)	100	120
Asutuse maine ja tuntus (5)	Mõõdik on väljatöötamisel	Mõõdik on väljatöötamisel
Avalike sündmuste arv (5)	30	40
KirmusTV ülekannete arv / küllastuste arv (5)	12 / 3500	15 / 7000
Sotsiaalmeediakanalite jälgijate arv: EKM FB / ERA FB (5)	2400 / 3900	5000 / 5000
Rahvusvaheliste võrgustikukohtumiste/ konverentside kokkukutsumine (5)	20	30
Organisatsiooni töötajate kuulumine ekspertnõukogudesse (6)	40	60
Töötajate rahulolu ja motivatsiooni uuringu tulemus (6)	Mõõdik on väljatöötamisel	Mõõdik on väljatöötamisel

8. Tegevuste strateegiline raamistik

Eesti Kirjandusmuuseum lähtub oma arengus Eesti põhiseaduse väärtustest ja järgmistest dokumentidest:

- ✦ [Eesti Kirjandusmuuseumi põhimäärus](#)
- ✦ [Eesti digiühiskonna arengukava 2021–2030](#)
- ✦ [Eesti keele arengukava 2021–2035](#)
- ✦ [Eesti Kirjandusmuuseumi arengukava 2024–2027](#)
- ✦ [Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035](#)
- ✦ [Euroopa teadlaste harta](#)
- ✦ [Haridus ja Teadusministeeriumi keeletehnoloogia teadus- ja arendustegevuse programm „Eesti keeletehnoloogia 2018–2027”](#)
- ✦ [Haridus ja Teadusministeeriumi keelevaldkonna teadus- ja arendustegevuse programm „Eesti keel ja kultuur digiajastul 2019–2027”](#)
- ✦ [Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035](#)
- ✦ [Hea teadustava 2023](#)
- ✦ [Isikuandmete kaitse seadus](#)
- ✦ [Kultuuri arengukava 2021–2030](#)
- ✦ [Kõrgharidusseadus](#)
- ✦ [Strateegia „Eesti 2035”](#)
- ✦ [Säilituseksplari seadus](#)
- ✦ [Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus](#)
- ✦ [Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seadus](#)
- ✦ [Visioonidokument „21. sajandi raamatukogu”](#)
- ✦ [Üleilmse eestluse tegevuskava 2022–2025](#)

Arengukava lisad

- Lisa 1.** Eesti Kirjandusmuuseumi teadus- ja arendusstrateegia
- Lisa 2.** Eesti Kirjandusmuuseumi IT-arengukava
- Lisa 3.** Eesti Kirjandusmuuseumi kogumis- ja säilituspõhimõtted
- Lisa 4.** Eesti Kirjandusmuuseumi haridusstrateegia
- Lisa 5.** Eesti Kirjandusmuuseumi personalistrateegia